Skolinspektionen

Beslut

2011-05-31

Dnr 43-2010:134

Skolbeslut för grundskola

efter tillsyn av Högastenskolan
i Helsingborgs kommun

Skolinspektionen

Beslut

2011-05-31

Dnr 43-2010:134

Rektorn vid Högastenskolan

Tillsyn i Högastenskolan

Förskoleklass, årskurs 1-9

Helhetsbedömning och beslut

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Granskningen avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan. Istället har en bedömning gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som Högastenskolan och Helsingborgs kommun skickat in, de verksamhetsredogörelser de lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten.

Högastenskolan saknar, med undantag för de ämnen där det finns nationella ämnesprov, ett skolövergripande och systematiskt arbete för att utvärdera elevernas kunskapsresultat och med utgångspunkt i en sådan utvärdering genomföra åtgärder som syftar till att ge alla elever möjlighet att minst nå mål att uppnå i årskurs 5 respektive 9. Skolverkets inspektion av Högastenskolan 2004 konstaterade också att skolan hade ett behov av förbättring avseende kunskapsuppföljningen i alla ämnen.

Skolinspektionen konstaterar vidare att det finns brister i, det huvudsakligen goda, arbetet med att säkra trygghet och studiero för eleverna. Skolans ordningsregler har inte följts upp eller utvärderats på fyra år. Planen mot kränkande behandling har inte upprättats efter en kartläggning och saknar till kartläggningen kopplade åtgärder. Vidare brister delar av skolans rutiner för närvarokontroll vad gäller de äldre eleverna.

Skolinspektionen har i tillsynen av Högastenskolan identifierat följande brister som ska åtgärdas

- Alla elever ges inte möjligheter att nå lägst målen att uppnå för samtliga ämnen i årskurs 5 och 9 (Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan; 2 kap. 6 § grundskoleförordningen).

Skolinspektionen, Gasverksgatan 1, 222 29 Lund
Telefon: 08-586 080 00, Fax: 08-586 080 07
www.skolinspektionen.se

- Rektorn tar inte ansvar för att skolans resultat utvärderas regelbundet och använder inte detta underlag för att nå de nationella målen (2 kap. 2 § 1985 års skollag; Lpo 94, 1 Den enskilda skolans utveckling; Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar).
- Rektorn och lärarna arbetar inte tillräckligt för att öka elevernas möjlighet till inflytande över utbildningens utformning utifrån stigande ålder och mognad (4 kap. 2 § 1985 års skollag; Lpo 94, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande).
- Ordningsreglerna är inte anpassade efter skolans nuvarande förhållande (6 kap. 8 b § grundskoleförordningen).
- Skolans plan för att förebygga och förhindra kränkande behandling uppfyller inte författningarnas krav. (14 a kap. 8 § 1985 års skollag).
- Skriftliga bedömningar ges inte enligt grundskoleförordningens krav (7 kap. 9 § grundskoleförordningen).
- Skolan erbjuder inte och informerar inte om språkval enligt författningarnas krav (Lpo 94, 2.6 Skolan och omvärlden, 2 kap. 17 och 18 §§ grundskoleförordningen).
- Skolan brister i vissa fall i sina rutiner för närvarokontroll och information till vårdnadshavare vid ogiltig frånvaro (6 kap. 8 a § grundskoleförordningen).
- Studiehandledning på modersmålet ges inte till alla elever som har behov av det (5 kap. 2 § grundskoleförordningen).

Bedömningarna redovisas i bilagorna 1-2

Rektor och Helsingborgs. kommun har ansvar för att Högastenskolans brister åtgärdas. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast tre månader från den dag beslutet för Helsingborgs kommun meddelas. Skolinspektionen kommer då att följa upp beslutet. Skolinspektionen förutsätter dock att rektorn och Helsingborgs kommun snarast vidtar åtgärder för att rätta till bristerna. Skolinspektionen kan komma att tidigare än angivet datum begära att få ta del av arbetet med att åtgärda bristerna.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit utbildningsråd Monika Ivarsson och jurist Annika Mullart Ed

På Skolinspektionens vägnar

Viveca Serder
Enhetschef

Andrés Brink Pinto
Utredare/Föredragande

Bilagor:

Bilaga 1 **Allmänt om tillsynen och beskrivning av skolan**

Bilaga 2 **Tillsynsprotokoll och bedömningar för Högastenskolan**

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i Helsingborgs kommun under läsåret 2010/2011. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Högastenskolan den 2 och 3 februari.

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. Skolbeslutet kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

När tillsynen har genomförts i hela kommunen sammanställs iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen i ett beslut (slutligt beslut). Skolbesluten från samtliga skolor i kommunen fogas då till det beslutet som bilagor. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister senast tre månader efter att kommunbeslutet meddelades.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat**, **pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö** samt **enskild elevs rätt**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet.

Den nya skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2010, men 1985 års skollag ska fortsätta att tillämpas fram till den 1 juli 2011. Det innebär att 1985 års skollag är utgångspunkten för Skolinspektionens tillsyn och granskning fram tills dess.

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Högastenskolan, dels den information som samlats in under besöket. I Högastenskolan intervjuades rektorn, lärare, annan personal och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Beskrivning av skolan

Tabell 1: Antal elever på Högastenskolan

Högastenskolan	**Antal elever**
Förskoleklass	21
Grundskoleklass	360

Källa: Uppgifter från skolan 2010-04-25

Högastenskolan är belägen i södra Helsingborg. Skolbyggnaden är från sent 1960-tal och består av en centralhall som förbinder fyra flyglar där huvuddelen av undervisningssalarna är belägna. I anslutning till den huvudsakliga skolbyggnaden finns ett annex där undervisning för förskoleklass och skolår 1-3 bedrivs. Skolan har två rektorer, med ansvar för F-6 respektive 7-9, och fem arbetslag fördelade på skolår F-3, 4-6, 7, 8 och 9.

Tillsynsprotokoll för Högastenskolan

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

- [x] **Kunskaper**

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

- [ ] **Fokus på skolans uppdrag**
- [ ] **Lärarnas bedömning och utvärdering**
- [x] **Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering**

Skolans lärandemiljö

- [x] **Fokus på lärande**
- [ ] **Tillit till elevens förmåga**
- [x] **Trygghet och studiero**

Enskild elevs rätt

- [x] **Bedömning (och betyg)**
- [x] **Undervisningstid och val**
- [x] **Särskilt stöd**
- [ ] **Studie- och yrkesvägledning**
- [ ] **Avgifter**
- [ ] **Rektorns beslutsfattande**

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning:

Alla elever ges inte möjligheter att nå lägst målen att uppnå för samtliga ämnen i årskurs 5 och 9.

Författningsstöd:

Lpo 94 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan; 2 kap. 6 § grundskoleförordningen

Motivering:

Av Högastenskolans redovisade resultat för nationella ämnesprov från 2006 till 2010 framgår en varians vad gäller kunskapsresultaten i årskurs 5, med en tydlig sänkning av resultaten 2010. Andelen elever som nått målen i det nationella ämnesprovet i matematik årskurs 5 varierar mellan 66 procent och 96 procent, i ämnesprovet i engelska varierar det mellan 79 procent och 96 procent och i ämnesprovet i svenska varierar det mellan 58 procent och 100 procent.

Eleverna i årskurs 9 nådde 2009 ett genomsnittligt meritvärde på 211,8 vilket är del av en stigande trend. Andelen elever som lägst nått målen att uppnå i samtliga ämnen var 75,0 procent och andelen behöriga till nationellt program var 84,8 procent.

2010 bröts dock den stigande trenden gällande elevernas slutbetyg, främst avseende genomsnittligt meritvärde, som detta år var 188,3. Andelen elever som lägst nått målen att uppnå i samtliga ämnen var 73,6 procent och andelen behöriga till nationellt program var 83,9 procent. Skolan uppvisar även stora skillnader mellan olika elevgrupper. Exempelvis var det genomsnittliga meritvärdet 2010 för flickor 197,2 och för pojkar 174,1.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Bedömning:
Rektorn tar inte i tillräcklig utsträckning ansvar för att skolans resultat utvärderas regelbundet och använder inte detta underlag för att nå de nationella målen.

Författningsstöd:
2 kap. 2 § 1985 års skollag; Lpo 94, 1 Den enskilda skolans utveckling; Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar

Motivering:
Av intervjuerna med lärare och rektorer framgår att Högastenskolan saknar ett systematiskt skolövergripande arbete för att analysera skolans kunskapsresultat i samtliga ämnen i de lägre årskurserna. Det material som utvärderas är endast resultaten på nationella ämnesprov i år 3 och 5.
Vad gäller resultaten i årskurs 9 bildar skolans betygskatalog en naturlig samanställning av skolans resultat. Av intervjuerna framgår dock att det saknas ett skolövergripande utvärderingsarbete med utgångspunkt i kunskapsresultaten, exempelvis diskuteras det inte varför vissa elevgrupper lyckas bättre än andra eller i vilka ämnen skolans arbete ger bäst resultat.
Skolans kvalitetsredovisning beskriver avgångselevernas samlade betygsresultat samt elevernas kunskapsresultat i årskurs fem i ämnena svenska, matematik och engelska. I analysen i kvalitetsredovisningen anges att en del av resultaten beror på elevernas motivation och förutsättningar, men där anges också några konkreta skolövergripande åtgärder som skolan avser vidta för att höja måluppfyllelsen.
Rektorn måste se till att det finns rutiner så att en utvärdering av kunskapsresultaten kan göras av som lägst matematik och svenska/svenska som andraspråk i årskurs 3 samt i samtliga ämnen i årskurs 5 och 9.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Fokus på lärande

Bedömning:

Rektorn och lärarna arbetar inte tillräckligt för att öka elevernas möjlighet till inflytande över utbildningens utformning utifrån stigande ålder och mognad.

Författningsstöd:

4 kap. 2 § 1985 års skollag; Lpo 94, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Motivering:

Vid intervjuer med eleverna framkommer att det varierar mellan lärarna i vilken utsträckning eleverna kan påverka valet av vilken arbets- och redovisningsform som ska användas vid varje givet tillfälle. Elevernas inflytande genom de råd som finns på skolan gäller främst den fysiska miljön och diverse trivselaktiviteter. Det framkommer också tydligt i intervjuerna att eleverna i stor utsträckning saknar möjlighet till inflytande över undervisningens innehåll. I den självvärdering som genomförts på skolan konstateras att elevernas bristande delaktighet är en svaghet och skolan har också under läsåret som prioriterat mål att öka elevernas inflytande över undervisningen.

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Ordningsreglerna är inte anpassade efter skolans nuvarande förhållanden.

Författningsstöd:

6 kap. grundskoleförordningen

Motivering:

Högastenskolans ordningsregler är enligt rektor inte reviderade på fyra år. De flesta elever känner visserligen till reglerna, men eftersom reglerna inte har utvärderats och följts upp under en rad av år har eleverna heller inte deltagit i att utforma dem. Reglerna är därmed inte heller anpassade till skolans nuvarande förhållanden.

Bedömning:

Skolans plan för att förebygga och förhindra kränkande behandling uppfyller inte författningens krav.

Författningsstöd:

14a kap. 8 § skollagen

Motivering:

Högastenskolan har en plan för att förebygga och förhindra kränkande behandling, som tycks vara identisk med motsvarande plan för Råå södra skola. I denna beskrivs kort de nationella diskrimineringsgrunderna, skolans förebyggande arbete samt hänvisningar till rutiner för hur skolan ska agera vid kränkande behandling. Planen saknar dock en aktuell analys och kartläggning av riskområden på skolan samt därtill kopplade konkreta och tidsatta åtgärder. Vidare saknar planen även beskrivningar av vilka rutiner skolan har i händelse av att vuxen kränker elev.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Bedömning och betyg

Bedömning:

Skriftliga bedömningar ges inte enligt grundskoleförordningens krav.

Författningsstöd:

7 kap. 9 § grundskoleförordningen

Motivering:

Högastenskolan upprättar skriftliga bedömningar i ämnen där elever inte nått minst betyget godkänt när de slutar skolan. Av dessa bedömningar framgår tydligt elevernas kunskaper i relation till kursplanemålen men de exempel Skolinspektionen tagit del av innehåller också beskrivningar av elevens personliga tillkortakommanden, vilket inte är förenligt med grundskoleförordningens lydelse angående skriftliga bedömningar.

Bedömningsområde: Undervisningstid och val

Bedömning:

Skolan erbjuder inte och informerar inte om språkval enligt författningarnas krav.

Författningsstöd:

Lpo 94 2.6 Skolan och omvärlden, 2 kap. 17 och 18 §§ grundskoleförordningen.

Motivering:

Skolan erbjuder från årskurs 6 språkval tyska, spanska, franska och mandarin. Som alternativ till språkvalet finns svenska/engelska. Eleverna får genom en blankett göra sina språkval i årskurs 5. Det saknas information kring och möjlighet att som språkval söka sitt modersmål, teckenspråk eller något av minoritetsspråken om man uppfyller grundkraven för dessa.

Bedömning:

Skolan brister i vissa fall i sina rutiner för närvarokontroll och information till vårdnadshavare vid ogiltig frånvaro.

Författningsstöd:

6 kap. 8 a § grundskoleförordningen

Motivering:

Skolan har rutiner för hur mentorer ska informera vårdnadshavare vid ogiltig frånvaro. Av lärarintervjuerna framgår dock att de undervisande lärarna i de högre årskurserna i vissa fall inte har möjlighet att informera mentorn om en elevs frånvaro förrän sent under skoldagen. Detta gäller i synnerhet de lärare vars undervisning är fysiskt avskild från mentorns, såsom exempelvis idrottslärarna. Avsaknaden av information till mentorn innebär att mentorn inte har möjlighet att informera rektor och föräldrar samt försäkra sig om var eleven är. I elevintervjuerna framkommer att eleverna har uppfattningen att lärarna är mindre benägna att efterforska en elevs ogiltiga frånvaro om det är en elev läraren bedömer som skötsam.

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Studiehandledning på modersmålet ges inte till alla elever som har behov av det.

Författningsstöd:

5 kap. 2 § grundskoleförordningen

Motivering:

Vid Högastenskolan finns elever som är i behov av studiehandledning på modersmålet. Efter en pedagogisk kartläggning där behovet slås fast ansöker rektorn till skol- och fritidsförvaltningen. I de flesta fall beviljas ansökningarna men vid intervjuerna framkom att sökt studiehandledning i enstaka fall inte beviljats och att eleven därmed inte fått någon studiehandledning på modersmålet.

Rektor måste se till att elever som bedöms behöva studiehandledning på sitt modersmål också erhåller detta stöd.